

Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

Συνθήκη του Μάαστριχτ

- Ευρώπη των λαών και των πολιτισμών
- Η συνεκτίμηση των πολιτιστικών πτυχών σε όλες τις πολιτικές της Ένωσης (οι ενισχύσεις που παρέχει η Ε.Ε. στο πλαίσιο των κοινωνικών ή των περιφερειακών πολιτικών της (500 εκ.ευρώ περίπου το χρόνο) καθιστούν την Ευρώπη πλέον σπουδαιότατο παράγοντα της πολιτιστικής ανάπτυξης
- Θεσπίζεται η Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια χωρίς να καταργεί την εθνική ιθαγένεια

εκφράζει τις θεμελιώδεις αξίες που μοιράζονται οι ευρωπαίοι

θεμελιώνει την πολιτιστική κληρονομιά των ευρωπαίων όπως αλληλοεπηρεάστηκε και αλληλοεμπλουτίστηκε μέσα στους αιώνες

«Ευρωπαϊκό πολιτιστικό μοντέλο»: σεβασμός στις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των λαών, δυνατότητα ανταλλαγών και συνεργασιών

ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

- Η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών στις ευρωπαϊκές πολιτιστικές κληρονομίες
- Η ενίσχυση του αισθήματος ένταξης στην ίδια κοινότητα
- Ο σεβασμός της εθνικής και περιφερειακής πολιτιστικής πολυμορφίας
- Η συμβολή στην ανάπτυξη και διάδοση των πολιτισμών
- Η διευκόλυνση της συνεργασίας, των ανταλλαγών και της διακίνησης των έργων
- Μεταφορά της πολιτιστικής πολυμορφίας πέρα από τα σύνορα (συμφωνίες με τρίτες χώρες)
- Διαφύλαξη της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς

Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

Πολιτικές και δράσεις της Ε.Ε. που ασχολούνται με τον πολιτισμό

- «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000» : Προϋπολογισμός 167 εκ. ευρώ για 4 χρόνια
- Περιφερειακή και Κοινωνική Πολιτική
- Πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Προγράμματα επιστημονικής έρευνας
- Πρωτοβουλίες υπέρ των γλωσσών

Η ΚΟΙΝΗ ΜΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενθαρρύνει κάθε ευκαιρία συναντήσεων και ανταλλαγών μεταξύ των Ευρωπαίων, προκειμένου να φέρει κοντά τους λαούς και να κάνει γνωστή την κοινή ιστορία τους, αλλά παράλληλα διαφυλάττοντας τους ιδιαίτερους πολιτισμούς

Κάθε χρόνο το Συμβούλιο των Υπουργών επιλέγει τις «Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες»

Με το πρόγραμμα για την αδελφοποίηση των πόλεων κοινότητες αναπτύσσουν μόνιμους δεσμούς συνεργασίας και ανταλλαγών

Η πρωτοβουλία «Netd@ys» Europe ενθαρρύνει τη χρήση των νέων μέσων στον τομέα της εκπαίδευσης και του πολιτισμού και ενθαρρύνει τους πολίτες να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτή

Ενθαρρύνονται οι παιδαγωγικές δραστηριότητες που αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά και πολυμορφία

Οι έννοιες της «δια βίου μάθησης», της «άτυπης εκπαίδευσης» και της «ηλεκτρονικής μάθησης» (eLearning) προστίθενται στις παραδοσιακές αντιλήψεις της Ε.Ε. για την εκπαίδευση

Η Αθήνα, η Αβινιόν, το Βερολίνο και το Ελσίνκι υποστηρίχτηκαν από την Ε.Ε. για να διοργανώσουν εκθέσεις, συναυλίες θεάματα κα. Με καλεσμένους καλλιτέχνες από όλη την Ευρώπη

Οι «Ημέρες της πολιτιστικής κληρονομιάς» προβάλλουν τους καλλιτεχνικούς θησαυρούς των διαφόρων εποχών

Σχέδιο Debora: ψηφιακή πρόσβαση σε βιβλία της Αναγέννησης (πρόσβαση των χρηστών του διαδικτύου σε ψηφιοποιημένες συλλογές εγγράφων από ευρωπαϊκές βιβλιοθήκες) => Υποστήριξη της Ένωσης σε μουσεία, βιβλιοθήκες, πολιτιστικά Ιδρύματα που διαθέτουν τις συλλογές τους στη διάθεση του ευρύτερου κοινού

Κινητικότητα των πολιτών των κρατών μελών, των υποψηφίων χωρών και των άλλων χωρών του κόσμου.
1987 και μετά: 1 εκ. σπουδαστές στο εξωτερικό (εκπαιδευτικό πρόγρ. «Σωκράτης»)
1995 και μετά: 400.000 νεαροί ευρωπαίοι κινητοποιήθηκαν (πρόγραμμα «Νεολαία»)

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Σχέδιο «Artiste»

Χρηματοδοτείται από το 5^ο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συμμετέχουν 4 μεγάλα μουσεία (Uffizi της Φλωρεντίας, η National Gallery και το Victoria and Albert Museum του Λονδίνου, το μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι), ιδιώτες εταίροι από το χώρο των εκδόσεων και των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας

Μέσω διαδικτύου εξασφαλίζεται η πρόσβαση στις συλλογές από μακριά

Ξεκίνησε το 2000 και θα ολοκληρωθεί σε 2,5 χρόνια για να ολοκληρώσει την ψηφιοποίηση, την ταξινόμηση και τη δικτύωση υψηλής ποιότητας αντιγράφων πινάκων

Ένα δώρο για τους ερευνητές, τους σπουδαστές καλών τεχνιών τους εκδότες περιεχομένου και τα μέσα ενημέρωσης

- παρέχει σειρά χρήσιμων εργαλείων
- δυνατότητα για σύγκριση ζωγράφων, εποχών, τεχνοτροπιών

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ

2001 : «Ευρωπαϊκό έτος των γλωσσών»

πόλεις και χωριά έγιναν
«πύργοι της Βαβέλ»
(17-26/9/2001- Μονς στο Βέλγιο)

Οι ευρωπαίοι παρακινούνται
να μαθαίνουν δύο ακόμη γλώσσες
πέραν της μητρικής τους

*Η εκμάθηση γλωσσών είναι σταθερή συνιστώσα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της
εκπαίδευσης και της κατάρτισης*

- Πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής
ανάπτυξης
- Πρόγραμμα eContent (Ευρωπαϊκό ψηφιακό
περιεχόμενο επί των παγκόσμιων δικτύων)

Οι γλώσσες ανοίγουν
ορίζοντες στους άλλους
πολιτισμούς

Ανάπτυξη γλωσσικών βοηθημάτων
(αυτόματη μετάφραση, αναζήτηση
εγγράφων στο διαδίκτυο σε
διάφορες γλώσσες)

Διεθνή προβολή συγγραφέων
και διακίνηση των έργων τους
χάρη στη μετάφραση

Από το 1996 μεταφράστηκαν
Περισσότερα από 800 βιβλία

- Η Ε.Ε. συμβάλλει στη διάσωση των περιφερειακών και μειονοτικών γλωσσών.
Καταλανοί, Βρετόνοι, Ουαλοί

- 40 εκ. περίπου οι Ευρωπαίοι που μιλούν τοπική γλώσσα, άλλη από την επίσημη του
κράτους τους

Η Ε.Ε. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

*Η Ε.Ε. διαθέτει 7 εκ. ενεργούς
επαγγελματίες στο χώρο του πολιτισμού
οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από
το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000»*

- Ενθαρρύνονται ο χορός, το θέατρο, οι οπτικές και πλαστικές τέχνες, ο κινηματογράφος, η λογοτεχνία, η μουσική, **κάθε μορφή καλλιτεχνικής δημιουργίας**
- Υποστηρίζεται η **συνεργασία** μεταξύ των καλλιτεχνών και η **διάδοση των έργων**
- Ο πολιτισμός επωφελείται από τη Συνθήκη για την **ελεύθερη κυκλοφορία**
- Ευκαιρίες για σπουδές και κατάρτιση στο εξωτερικό – προγράμματα «**Σωκράτης**», «**Leonardo da Vinci**»
- Σχέδιο «**Cortex**» (υποστηρίζεται από το Leonardo da Vinci) δίνει πληροφορίες μέσω διαδικτύου (για εργασία, για περιόδους μαθητείας κλπ.), το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)** συμβάλλει στην καταπολέμηση της ανεργίας
- Πρόγραμμα «**Media**» – διευκολύνεται η ανάπτυξη και διανομή των έργων, υποστηρίζονται διεθνή φεστιβάλ όπως της Μασσαλίας ή της Θεσ/νίκης, παρέχεται βοήθεια στους επαγγελματίες του οπτικοακουστικού τομέα κλπ.
- Ίδρυμα «**Αρτούρο Τοσκανίνι**» (σήμερα υποστηρίζεται από το ΕΚΤ) – από το 1990 προσφέρει επαγγελματική κατάρτιση σε άνεργους μουσικούς (αρχικά σε 80 άνεργους), γνώση των ευκαιριών για απασχόληση
- Το σχέδιο «**Μύθος**» στοχεύει στην ένταξη στο επαγγελματικό περιβάλλον σολιστών, χοροδών κα., την κατάρτιση εξ αποστάσεως (εικονική πραγματικότητα)
- Από το 1990 οικοδομείται ένα **κοινό ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων**. (Μάιος/2001 οδηγία για την «προστασία των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας»)
- Το 2000 η Ε.Ε. επέλεξε 9 πόλεις ως «**ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες**» (το περιπλανόμενο φεστιβάλ **Trans Danse** σε 7 πρωτεύουσες)

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

-Αποκατάσταση μιας ιστορικής συνοικίας
-Διαφύλαξη μιας λαϊκής παράδοσης

→ -οφέλη στον τουρισμό
-ενδυνάμωση τοπικής κοινωνίας

Σωματείο «Euroregio» στο Βέλγιο

Με γάλλους, έλληνες και ιταλούς.....προσπαθεί να διαιωνίσει την πολιτιστική μνήμη

↓
συγκεντρώνει
κινηματογραφημένα
τεκμηρίωση

↓
τη δίνει σε περιφερειακές
τηλεοράσεις, σε ερευνητικά
κέντρα, στους παράγοντες
του χώρου της εκπαίδευσης

το 1/3 του προγράμματος «Πολιτισμός 2000»
σε τέτοια σχέδια διαφύλαξης και ευαισθητο-
ποίησης των ευρωπαϊκών λαών

το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής
Ανάπτυξης-> «ανακαίνιση και αξιοποίηση
της πολιτιστικής κληρονομιάς» (Ελλάδα:
605 εκ.ευρώ για το 2000-2006

Τα προγράμματα της Ε.Ε. για το περιβάλλον
υποστηρίζουν σχέδια με πολιτιστική διάσταση

Το ευρωπαϊκό 5^ο πρόγραμμα-πλαίσιο
τεχνολογικής έρευνας (βιώσιμη ανάπτυξη των
πόλεων) εργάζεται και για την πολιτιστική διάστα-
ση (επιπτώσεις τουρισμού, επανένταξη μνημεί-
ων σε αστικό περιβάλλον κλπ.)

ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

- Μεταφορά παλιών ταινιών σε ψηφιακό υπόστρωμα (πρόγραμμα MEDIA)
- Το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης ενθαρρύνει τις βιομηχανίες των πολυμέσων
- Δυνατότητες στην οικονομία του ηλεκτρονικού πολιτισμού (eCulture)
- Ερευνητικό σχέδιο 3D-Murale (μετά το 2003 δυνατότητα επίσκεψης σε αναστηλωμένα μουσεία χάρη στο διαδίκτυο)
- Πρόγραμμα TEN-Telecom: ενθαρρύνει την παροχή υπηρεσιών με τα ευρωπαϊκά και παγκόσμια δίκτυα πληροφορικής (πχ. σχέδιο Chance: παρέχει τη δυνατότητα σε τουρίστες και μελετητές της ιστορίας της τέχνης να ανακαλύπτουν τα έργα που τους ενδιαφέρουν χάρη στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων – σε ποιο μουσείο βρίσκεται ο πίνακας ή το γλυπτό)
- Πρόγραμμα eContent: Εμπορική εκμετάλλευση ευρωπαϊκών ψηφιακών περιεχομένων
- Σχέδιο «Regnet»: φέρνει κοντά μουσεία, βιβλιοθήκες και επιχειρήσεις πληροφορικής από 10 ευρωπαϊκές χώρες μεταξύ των οποίων τη Ρωσία και τη Βουλγαρία, για να δημιουργήσει κοινή βάση ηλεκτρονικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών (3000 περίπου μουσεία)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τα πολιτιστικά δημιουργήματα όμως είναι και οικονομικά αγαθά και υπηρεσίες με σημαντικές δυνατότητες δημιουργίας πλούτου και θέσεων εργασίας

Τα πολιτιστικά δημιουργήματα είναι φορείς των πολιτιστικών ταυτοτήτων, αντανακλούν και διαμορφώνουν τις κοινωνίες μας

γι' αυτόν τον λόγο δεν αφήνονται στους νόμους της αγοράς

Η Ε.Ε. αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης

Η Συνθήκη επιτρέπει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα απαγόρευσης ή περιορισμού όταν πρόκειται για εθνικούς θησαυρούς

Η Ε.Ε. απέφυγε τη δέσμευση να απελευθερώσει τον οπτικοακουστικό τομέα με στόχο να διαφυλάξει και να προωθήσει την πολιτιστική πολυμορφία (οι ευρωπαϊκές ταινίες συναντούν δυσκολίες στη διανομή τους εκτός της χώρας προέλευσης)

Το πρόγραμμα MEDIA διευκολύνει τη διακίνηση των ταινιών και των άλλων μορφών οπτικοακουστικών έργων σε ολόκληρη της Ευρώπη για λόγους οικονομικούς, αλλά και πολιτιστικούς

Η Ε.Ε. και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων βοηθά την ευρωπαϊκή οπτικοακουστική βιομηχανία

Τα πολιτιστικά αγαθά υπόκεινται στον ΦΠΑ – ορισμένα υπόκεινται σε μειωμένο φορολογικό συντελεστή (πχ. βιβλία)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Η Ε.Ε., επιτρέποντας τη συμμετοχή τρίτων χωρών στα προγράμματά της, δημιουργώντας εταιρικές σχέσεις με χώρες από άλλες ηπείρους, αναπτύσσοντας δράση στην Ανατολική Ευρώπη στην προοπτική της διεύρυνσης, εισάγει μία πολιτιστική διάσταση στις εξωτερικές της σχέσεις

Η Ε.Ε. επιτρέπει τη συμμετοχή τρίτων χωρών στα προγράμματά της τα οποία περιλαμβάνουν πολιτιστική διάσταση

- σε χώρες υποψήφιες για ένταξη
- χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ισλανδία, Νορβηγία, Λιχτενστάιν)
- χώρες με τις οποίες υπάρχουν συμφωνίες σύνδεσης ή συνεργασίας

Μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου:

Πρόγραμμα Phare: Προετοιμάζει τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης για ένταξη στην Ένωση

Πρόγραμμα Tacis: Χρηματοδοτεί ενέργειες συνεργασίας και υποστήριξης μεταξύ της Ένωσης και των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών

Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1990:

Η Ε.Ε. εμπλουτίζει τις σχέσεις της με τους εταίρους της από τη Μεσόγειο, την Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Ασία με μία πολιτιστική διάσταση.

Συμφωνία του Κοτονού: με 77 χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού με στόχο τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, των αξιών και της ταυτότητας της κάθε χώρας.

Διαθέτει 4,8 εκ. ευρώ για την περίοδο 2000-2003 για την **πολιτιστική πολιτική του Μαλί** η οποία περιλαμβάνει αποκατάσταση του εθνικού μουσείου της Μπαμάκο, το άνοιγμα τριών περιφερειακών μουσείων, χρηματοδότηση ταινιών κλπ.

Συνεργασία της Ε.Ε. σε πολιτιστικά θέματα με **12 χώρες της νότιας ακτής της Μεσογείου**

Συνεργασία της Ε.Ε. με άλλους **διεθνείς οργανισμούς** (Unesco, Συμβούλιο της Ευρώπης)